

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ตามแนวคิดและหลักกฎหมายไทยได้มีการยอมรับกันมาอย่างช้านานแล้วว่าในการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องของการจับกุมผู้กระทำความผิดนั้น หากว่าผู้ถูกจับกุมมิได้ต่อสู้ขัดขืนการจับกุม เจ้าพนักงานตำรวจจะใช้กำลังเพื่อทำการจับกุมนั้นมิได้ ซึ่งหลักในการจับกุมผู้จับจะต้องจับโดยละม่อม กล่าวคือเมื่อจำเลยหรือผู้ที่จะต้องถูกจับนั้นมิได้มีการต่อสู้ใดๆแล้ว เจ้าพนักงานจะใช้อำนาจทำร้ายแก่เขามิได้ เว้นแต่กรณีผู้จะต้องถูกจับนั้นต่อสู้หรือแสดงกิริยาต่อสู้ เจ้าพนักงานผู้จับจึงจะมีอำนาจใช้อาวุธเพื่อป้องกันได้โดยไม่เกินกว่าสมควร และตามความเห็นของศาลไทยนั้น การใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายจะใช้เพื่อทำการจับกุมให้ลู่วงมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายใกล้จะถึงและได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 68 แห่งประมวลกฎหมายอาญา¹ แม้แต่ในมุมมองของนักวิชาการที่เห็นไม่ตรงกับความเห็นของศาลดังกล่าวก็ยังคงเห็นว่า เจ้าพนักงานตำรวจไม่มีอำนาจหรือสิทธิพิเศษใดๆ ที่จะใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายเพื่อทำการจับกุมให้ลู่วงหรือเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรม หรือเพื่อป้องกันการหลบหนีการจับแต่อย่างใด เว้นแต่ถ้าการจับโดยสุภาพไม่ได้ผลและเจ้าพนักงานตำรวจจำต้องกระทำการจับให้เหมาะสมกับพฤติการณ์ในเรื่องของการจับผู้จับมีสิทธิที่จะใช้วิธีรุนแรงมากขึ้นแม้ว่าในที่สุดอาจกระทำให้ผู้ถูกจับถึงแก่ความตาย ก็มิได้เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงถึงตายโดยไม่เหมาะสมแก่พฤติการณ์ในการจับเลย และเนื่องจากการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายนั้นเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตของประชาชน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายออกมาเพื่อจำกัดการกระทำนั้นและต้องมีการตรวจสอบการกระทำนั้นอย่างเข้มงวด

กรณีศึกษาของการใช้ความรุนแรงถึงตายโดยอ้างว่าปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่สำคัญได้แก่ การทำวิสามัญฆาตกรรม “โจ ค่านข้าง และพวกรวม 6 ศพ” เหตุเกิดที่จังหวัดสุพรรณบุรี วันที่ 27 พฤศจิกายน 2539 ซึ่งได้ก่อกระแสนิวทอล์กอย่างกว้างขวางถึงความไม่ชอบมาพากลที่เกิดขึ้น เพราะเหตุการณ์ที่คนร้ายยินยอมมอบตัวแล้วเดินออกมาจากบ้าน

¹ แสวง ชีระสวัสดิ์. (2530). หลักการสืบสวนคดีอาญา. หน้า 100-101.

หลังที่เกิดเหตุ ท่ามกลางสายตาของคนนับพันที่คอยดูเหตุการณ์ทั้งประชาชน ชาวบ้านละแวกนั้น ผู้สื่อข่าว และตำรวจอีกหลายร้อยนายที่ถูกระดมมาเพื่อตริ่งกำลังและทำการปิดล้อม เมื่อการเจรจาต่อรองเป็นผลคนร้ายยินยอมมอบตัวและถูกใส่กุญแจมือเดินออกมาจากบ้านหลังดังกล่าว แต่จู่ ๆ ขบวนการร้ายก็หยุดเดินและเดินย้อนกลับเข้าไปในบ้านหลังเดิมท่ามกลางความแปลกใจของทุกคน หลังจากนั้นอีกไม่นานก็มีเสียงปืนดังขึ้น 15 นัด เป็นเวลาประมาณ 10 นาทีจึงค่อยเงียบลง ปรากฏว่าคนร้ายถูกยิงตายทั้งหมด

หลังจากเกิดเหตุเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ออกมาชี้แจงว่ากลุ่มชายแปลกหน้าทั้ง 6 คน ที่ถูกกล่าวหาว่าทำยาเสพติดยิงต่อสู้ จึงถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำวิสามัญฆาตกรรม ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่สร้างความกังขาในจิตใจของผู้คนส่วนใหญ่ว่าผู้ต้องหาทั้งหมดต่อสู้ตำรวจจริงหรือไม่หรือถูกตำรวจยิงทิ้งแล้วจัดฉากให้มาเชื่อถือว่าเป็นการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน²

และอีกคดีตัวอย่างอีกคดีหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2537 เจ้าหน้าที่ตำรวจอร อำนวยอำเภอสระอ้าทั้ง 17 คนตกเป็นผู้ต้องหาฐานร่วมกันฆ่านายไพโรจน์ ธนังสิทธิ์ นายสุชาติ ไวยคำ นายโลม โพธิ์ทอง ซึ่งบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอำเภอสระอ้า จังหวัดเพชรบุรี และยังได้ร่วมกันฆ่านายวรวิทย์ อนันตกุลซึ่งขณะนั้นเป็นเจ้าพนักงานปกครอง ฝ่ายปฏิบัติงานพิเศษ สำนักงานอำนวยการอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอำเภอสระอ้า ซึ่งคดีดังกล่าวเป็นคดีที่เป็นที่สนใจและเป็นข่าวใหญ่ในขณะนั้น คดีนี้ผู้เสียหายต้องฟ้องคดีต่อศาลเอง และศาลทั้ง 3 ชั้น ได้พิพากษาลงโทษจำคุก โดยที่กระบวนการตรวจสอบของรัฐในขณะนั้นไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่โจทก์ได้³

การปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด ประเทศที่เป็นนิติรัฐนั้นจะต้องเป็นประเทศที่ปกครองด้วยกฎหมาย ฝ่ายบริหารหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและไม่อาจที่จะดำเนินการสิ่งใดตามอำเภอใจได้ โดยประชาชนจะต้องได้รับความคุ้มครองในชีวิตทรัพย์สินและมีสิทธิเสรีภาพอย่างเสมอกัน การวิสามัญฆาตกรรมที่กระทำลงโดยปราศจากขอบเขตซึ่งเปรียบเสมือนการประหารชีวิตนอกระบบกฎหมายนั้นไม่ควรที่จะเกิดขึ้น เพราะมิใช่วิธีการหรือหนทางที่ถูกต้องในการแก้ปัญหาอาชญากรรม แต่กลับจะเป็นการสร้างอาชญากรรมที่เลวร้ายรุนแรงยิ่งไปกว่าเดิม⁴ ดังที่นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้เขียนถึงเหตุการณ์วิสามัญฆาตกรรมคดีใจ คำนำข้างว่า “ถ้าสังคมสมยอมต่อการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยิงทิ้ง

² รายละเอียดดูในบทที่ 3 หัวข้อ 3.3.2

³ รายละเอียดดูในบทที่ 5 หัวข้อ 5.2.1

⁴ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2541). กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง. หน้า 110.

ผู้ต้องหา สังคมนั้นจะหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไม่ได้เลย เพราะตำรวจจะใช้อำนาจเบ็ดเสร็จนี้รีดไถ ช่มชู้ ตลอดจนยิงทิ้งคนทั่วไปเพื่อประโยชน์สุขของตนเอง ทั้งนี้รวมทั้งเก็บค่าตัว ยาเสพติดด้วย ซึ่งจะทำให้ธุรกิจยาเสพติดมีความมั่นคงปลอดภัยยิ่งขึ้น และขยายตัวมากขึ้น”⁵ นอกจากนี้การทำวิสามัญฆาตกรรมโดยปราศจากเหตุผลที่ชอบด้วยกฎหมายนั้นยังขัดต่อรัฐธรรมนูญและหลักนิติธรรมที่ให้นับนิยามว่าทุกคนเป็นผู้บริสุทธิ์ ทั้งยังเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนอีกด้วย อันจะทำให้ความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตยของประชาชนสั่นคลอน

ดังนั้น กระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานจนทำให้บุคคลถึงตาย หรือการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายภายหลังที่มีการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายเกิดขึ้นแล้วจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพราะจะเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้กระทบกระเทือนถึงสิทธิในชีวิตซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน อันจะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนว่าจะไม่ถูกละเมิดสิทธิดังกล่าวจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ได้บัญญัติขึ้นก่อนและกระบวนการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ดังนี้

1. ขั้นตอนการชันสูตรพลิกศพ เป็นมาตรการตรวจสอบและคุ้มครองสิทธิของญาติผู้ตายซึ่งดำเนินการโดยพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวชหรือแพทย์ที่มีคุณสมบัติตามที่มาตรา 150 ระบุไว้ พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครอง ในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ไม่ว่าจะตายโดยผิดธรรมชาติหรือไม่ และความตายนั้นจะเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาหรือไม่⁶

2. ขั้นตอนการไต่สวนการตาย เป็นมาตรการตรวจสอบและคุ้มครองสิทธิของญาติผู้ตายซึ่งดำเนินการโดยศาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการตรวจสอบกระบวนการชันสูตรพลิกศพในคดีที่ความตายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ และคดีที่ความตายเกิดขึ้นในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ แต่ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นการฆ่าโดยเจตนา โดยให้สิทธิแก่สามีภริยา ...หรือญาติของผู้ตาย ในการที่จะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอเข้ามาซักถามพยานที่พนักงานอัยการนำเข้ามาสืบ และสามารถที่จะนำสืบพยานหลักฐานอื่นได้ด้วย⁷

⁵ นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2539, 6 ธันวาคม). “การยิงทิ้งได้แค่ขยายอาชญากรรม.” มติชน.

⁶ ดู ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสอง และวรรคสาม

⁷ ดู ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม ถึง วรรคเจ็ด

3. ขั้นตอนการสอบสวนดำเนินคดีซึ่งดำเนินการโดยพนักงานสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจะต้องทำสำนวนการสอบสวนออกเป็น 3 สำนวน ได้แก่ 1. สำนวนการชันสูตรพลิกศพ 2. สำนวนที่เจ้าพนักงานตำรวจผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่ตกเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติการตามหน้าที่ และ 3. สำนวนที่ผู้ตายตกเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานขณะปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือความผิดฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงานขณะปฏิบัติการตามหน้าที่

อย่างไรก็ดีจากการศึกษาพบว่ากระบวนการหรือระบบในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายภายหลังจากที่มีการการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือภายหลังจากที่มีการตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ในปัจจุบันนั้น ยังมีปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้องในด้านต่าง ๆ อยู่ ส่งผลทำให้กระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถที่จะบรรลุผลได้จริง สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย อาทิเช่น

ปัญหาการชันสูตรพลิกศพ เนื่องจากระบบในการชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบที่ให้ความสำคัญต่อพนักงานสอบสวนเป็นสำคัญ การชันสูตรพลิกศพในคดีฆาตกรรมนอกโรงพยาบาล รวมทั้งการชันสูตรพลิกศพของแพทย์ก็เป็นการปฏิบัติหลังจากที่พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรการกุศลต่าง ๆ ได้ทำการพลิกศพ และรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ไปแล้ว ซึ่งอาจทำให้พยานหลักฐานต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป หรือทำให้การวิเคราะห์หาสาเหตุและพฤติการณ์การตายคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้ ส่งผลทำให้การชันสูตรพลิกศพโดยแพทย์ไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนแพทย์นิติเวช หรือปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของแพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพและครอบครัวเนื่องจากการไปเป็นพยานในศาล เป็นต้น และที่สำคัญการที่แพทย์นิติเวชจากสถาบันนิติเวชที่ทำหน้าที่ทั้งชันสูตรพลิกศพและผ่าศพตรวจก็สังกัดอยู่กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานเดียวกับพนักงานสอบสวน การที่จะตรวจสอบซึ่งกันและกันกับพนักงานสอบสวนก็ย่อมเป็นไปได้ยากและขาดความเชื่อถือจากประชาชน โดยเฉพาะการตายของบุคคลจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจเอง^{*}

ปัญหาการไต่สวนการตาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในเรื่องความล่าช้าในการพิจารณาคดี ปัญหาในเรื่องการไม่มีพยานบุคคลเข้ามาในคดี หรือปัญหาในเรื่องความปลอดภัยของพยานบุคคล รวมทั้งปัญหาเรื่องผลการชันสูตรพลิกศพโดยแพทย์นิติเวชซึ่งเป็นพยานเอกสาร ที่หากไม่มีผู้ร้อง

^{*}แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2547, ธันวาคม). "การศึกษาการพัฒนาระบบชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย." วารสารนิติศาสตร์. 34, 4. หน้า 715.

คัดค้านแล้ว ศาลมักจะเชื่อถือตามพยานหลักฐานของพนักงานอัยการและเจ้าพนักงานตำรวจ ทำให้ผู้ตายไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมเท่าที่ควร

ปัญหาในการสอบสวนดำเนินคดี ระบบการสอบสวนคดีอาญาของไทยในปัจจุบัน ได้มีการแยกอำนาจสอบสวน ฟ้องร้องและพิจารณาออกจากกันค่อนข้างจะเด็ดขาด ดังนั้น เมื่อมีคดีวิสามัญฆาตกรรมเกิดขึ้น องค์การผู้ปฏิบัติการที่กระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายคือตำรวจ และองค์การผู้สอบสวนดำเนินคดีกับผู้ปฏิบัติการดังกล่าวซึ่งก็คือตำรวจเช่นกัน จึงเป็นการดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีจากบุคคลากรในองค์กรเดียวกัน โดยมีได้มีการควบคุมหรือตรวจสอบจากองค์กรอื่นในกระบวนการยุติธรรมแต่ประการใด แม้ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการชั้นสูตรพลิกศพ(ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543 ลักษณะที่ 10 บทที่ 1 ข้อที่ 12 จะได้กำหนดว่า “ห้ามเจ้าพนักงานหรือผู้ควบคุมผู้ทำให้ตายทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนผู้ชั้นสูตรพลิกศพ...” แต่ข้อกำหนดดังกล่าวก็เป็นเพียงการควบคุมในระดับผู้ปฏิบัติการเท่านั้น มิได้เป็นการควบคุมหรือตรวจสอบการกระทำของ เจ้าพนักงานตำรวจในการที่ได้กระทำการวิสามัญฆาตกรรมหรือกระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่นั้นเลย นอกจากนั้นแนวโน้มในการสอบสวนหรือดำเนินคดีดังกล่าวก็มักเป็นไปในลักษณะที่เป็นการช่วยเหลือพวกเดียวกันมากกว่า และถึงแม้ผู้เสียหายที่เห็นว่าการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบจะมีสิทธิฟ้องคดีในความผิดดังกล่าวด้วยตนเอง ได้ก็ตาม แต่การที่ผู้เสียหายจะรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการฟ้องร้องเอาผิดต่อเจ้าพนักงานตำรวจย่อมไปไม่ได้โดยยาก ทั้งนี้เพราะตำรวจเป็นผู้ลงมือกระทำการเอง และพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นตำรวจก็เป็นผู้ทำการสอบสวนเอง รวมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ก็จะอยู่ในสำนวนการสอบสวนทั้งสิ้น ซึ่งก็ถือว่าเป็นความลับของทางราชการที่ญาติหรือผู้เสียหายจากการกระทำของเจ้าพนักงานดังกล่าวย่อมไม่มีสิทธิที่จะตรวจสอบดูได้”

นอกจากนี้ในการสอบสวนดำเนินคดี ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการสอบสวนในสำนวนคดีการชั้นสูตรพลิกศพ เพราะตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการชั้นสูตรพลิกศพ(ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543 ลักษณะที่ 10 บทที่ 1 ข้อที่ 5 ได้กำหนดไว้ว่า “...ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้ทราบเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขอขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน 2 ครั้งๆละไม่เกิน 30 วัน...” ซึ่งระยะเวลาในการทำสำนวนการชั้นสูตรพลิกศพนี้ได้มีการกำหนดไว้เป็นเวลานาน อาจทำให้มีการแก้ไขหรือตบแต่งพยานหลักฐานได้ ฉะนั้นจึงควรกำหนดระยะเวลาในการทำสำนวนการชั้นสูตรพลิกศพให้สั้นลง เพื่อเป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจได้

^๖ มนตรี จิตรวิวัฒน์. (2531). วิสามัญฆาตกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าพนักงานตำรวจ. หน้า 113.

ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาถึงหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและกระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายภายหลังจากที่มีการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติการตามหน้าที่ ตลอดจนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้กระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวมีความเหมาะสมยิ่งขึ้นและสามารถบรรลุผลได้สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย อันจะเป็นการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้เกินขอบเขตจนกระทบถึง “สิทธิในชีวิต” ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงหลักการคุ้มครองสิทธิบุคคลจากการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตามกฎหมายไทย มาตรฐานสหประชาชาติ และกฎหมายของต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาเนื่องจากการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติการตามหน้าที่ในการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตาย ตลอดจนกรอบของกฎหมายและความเหมาะสมในการใช้อำนาจนั้น จากกรณีศึกษาตามตัวอย่างที่เกิดขึ้น
3. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาของกระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายภายหลังจากที่มีการใช้ความรุนแรงขั้นถึงตายของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติการตามหน้าที่ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงระบบการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวของไทยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

กระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานภายหลังจากที่มีการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือภายหลังจากที่มีการตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ในปัจจุบัน ยังมีปัญหาและข้อบกพร่อง เพราะมีช่องว่างทั้งในทางด้านกฎหมายและตัวบุคลากร ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งได้แก่ “สิทธิในชีวิต” ของประชาชน ดังนั้น จึงควรที่จะต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการใช้กำลังดังกล่าวให้มีความเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยควรที่จะต้องให้มีการควบคุมและตรวจสอบถ่วงดุลทั้งจากองค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่ทำงานร่วมกัน ผู้เสียหาย และจากองค์กรอิสระอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองไม่ให้ประชาชนถูกละเมิดสิทธิในชีวิตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

มุ่งศึกษาถึงกระบวนการการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานภายหลังจากที่มีการตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ โดยบทบัญญัติกฎหมายและการตรวจสอบ โดยองค์กรในกระบวนการยุติธรรมด้วยกันเอง ผู้เสียหาย และองค์กรอิสระอื่น ๆ โดยจะศึกษาจากแนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบุคคลจากการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ตามกฎหมายไทย มาตรฐานสหประชาชาติ และกฎหมายของต่างประเทศ

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษาวิจัยจากเอกสารทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสารหรือนิตยสารทางกฎหมาย หนังสือพิมพ์ เอกสารประกอบการสัมมนา ความเห็นของนักนิติศาสตร์ แนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล มาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาตรการและวิธีปฏิบัติของต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ (Website) ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) เพื่อที่จะได้รวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบเพื่อศึกษาวิจัย และประมวลเป็นข้อเสนอแนะต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ทราบถึงหลักการคุ้มครองสิทธิบุคคลจากการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ตามกฎหมายไทย มาตรฐานสหประชาชาติ และกฎหมายของต่างประเทศ
2. ทำให้ได้ทราบถึงสภาพปัญหาเนื่องจากการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติ การตามหน้าที่ในการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตาย ตลอดจนกรอบของกฎหมายและความเหมาะสมในการใช้อำนาจนั้น จากกรณีศึกษาตามตัวอย่างที่เกิดขึ้น
3. ทำให้ได้ทราบถึงสภาพปัญหาของกระบวนการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายภายหลังจากที่มีการใช้ความรุนแรงขั้นถึงตายของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงระบบการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวของไทยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น